

AVUI
DIVENDRES
6 D'AGOST DE 1999

TEATRE

'L'ombra i el doble'

La gàbia dels somnis

Francesc Massip

L'ombra i el doble, DE TONI RUMBAU. INTERPRET: Toni Rumbau. ESCENOGRAFIA: Jaume Grau. TITELLES: Mariona Masgrau. DIRECCIÓ: Luca Valentino. TEATRE MALIC, 20 DE JULIOL.

El temps és plom i mai no acaba de passar: quan el temps és or, passa tot d'una. Aquesta reivindicació del temps improdúctiu, que es perd per plaer al servei de la invenció i del somni, enfront del temps lucratiu, que aixafa la creativitat amb la seva tirania del benefici cotitzable, serveix a Toni Rumbau per posar en marxa la seva singular conferència-espectacle sobre el món dels titelles. Un món al qual ha dedicat tota la vida, almenys d'ençà que el 1976 va fundar una companyia de marionetes, La Fanfarra, i creés el personatge de Malic que, després de múltiples aventures penjant d'un fil, donaria nom a l'espai que dirigeix, des del 1984, vora el Mercat del Born. Una llarga, tenaç i fèrtil trajectòria que és a la base de *L'ombra i el doble*, intimista i vibrant reflexió a l'entorn de l'ofici de titellaire i de la indomable vivacitat de les seves criatures. Rumbau, atrinxerat rere el faristol

des d'on imparteix la seva lliçó magistral, enceta un apassionant recorregut pels orígens i desenvolupament dels ninots escènics. I il·lustra la seva història amb mostracions en escena de les seqüències més representatives i fascinants. Així, fa néixer el titella original d'una parella d'ombres indonèsies de sang reial. Ple d'imaginació i desbordant d'una incontenible febre creadora, el jove nounat no triga a ser sotmès a una dràstica operació de control i se li cusen fils als braços, a les cames i a la boca. Els mons de fantasia que havia inventat desapareixen, els somnis es tanquen amb pany i clau dins d'una gàbia buida, i ell és enterrat al bagul de l'oblit. Però aviat li segueixen les passes diferents tipologies d'aquestes animacions que han omplert l'imaginari de gents i de cultures d'arreu del món: ombres xineses, *karagöz* turcs, *bunraku* japonesos, els europeus putxinellis, guinyols, didales, marionetes, manyoples i teresetes. A la fi, aquesta raça d'éssers primordials es revoltent i obren el cap al titellaire. Es tracta d'una impactant reproducció de la testa i faccions de Rumbau que els ninots serren pel mig i de dintre li treuen mil i una andròmines. El titella Malic es capbussa a l'interior del seu manipulador i li passeja per les venes. Ho veiem com en una radiografia: tots els personatges circulen pels intestins del titellaire, inclosos cants de sirenes i espectres de la mort.

Durant l'amena conferència, els artilugis fan la punyeta a l'orador: el micro es mou per esquivar-li la veu, el faristol li escup aigua i els fulls volen i plouen, convertits en confeti. La gàbia dels somnis s'obre de bat a bat i es demostra, com deia l'enyorat Tozer, que una marioneta "no és un ninot grotesc, sinó un actor de debò".